

CHẨN ĐOÁN VÀ ĐIỀU TRỊ BỆNH ẬU TRÙNG GIUN ĐŨA CHÓ, MÈO Ở NGƯỜI TẠI NGHỆ AN

■ **Đậu Huy Hoàn⁽¹⁾, Quế Anh Trâm⁽²⁾, Phạm Đình Tùng⁽³⁾**

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Bệnh ấu trùng giun đũa chó, mèo là bệnh ký sinh trùng lây truyền từ động vật sang người do loài giun đũa chó (*Toxocara canis*) hoặc giun đũa mèo (*Toxocara cati*) gây nên. Bệnh có thể gặp ở bất kỳ lứa tuổi, giới tính nào và biểu hiện lâm sàng từ thể ấu trùng di chuyển trong da đến thể nặng ở các cơ quan như phổi, mắt, gan và hệ thần kinh của người. Nguồn bệnh chính là chó, mèo nhiễm giun *Toxocara spp.*

Bệnh xảy ra trên toàn thế giới, có tỷ lệ nhiễm cao, đặc biệt ở các nước nhiệt đới và cận nhiệt đới, ảnh hưởng đến hàng triệu trẻ em và thanh thiếu niên trên toàn thế giới, đặc biệt là ở các cộng đồng nghèo khó.

Tại Việt Nam, các nghiên cứu về nhiễm ấu trùng giun đũa chó/mèo chưa nhiều, chỉ có một số nghiên cứu xác định tỷ lệ huyết thanh dương tính với giun đũa chó ở người tại một số điểm như ở miền Bắc là 58,7-74,9%; miền Nam từ 38,4-53,6%; ở miền Trung từ 13-50%.

Nghệ An là một tỉnh miền Trung có những đặc điểm của vùng dịch tễ bệnh ấu trùng giun đũa chó, mèo, với số ca nhiễm được phát hiện

nhiều ảnh hưởng đến sức khỏe cộng đồng. Trước tình hình đó, nhằm tìm hiểu sự phân bố, cung cấp những thông tin để xây dựng kế hoạch phòng chống bệnh trong thời gian tới tại Nghệ An, chúng tôi tiến hành nghiên cứu: “*Thực trạng và các yếu tố liên quan đến chẩn đoán và điều trị bệnh ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người tại Nghệ An, hiệu quả một số biện pháp can thiệp*”.

II. MỤC TIÊU

- Đánh giá thực trạng, các yếu tố liên quan và công tác điều trị bệnh ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người dân trên địa bàn tỉnh Nghệ An

- Áp dụng phác đồ điều trị nhiễm ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người.

- Đề xuất các giải pháp can thiệp trong phòng, điều trị bệnh nhiễm ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người trên địa bàn tỉnh Nghệ An.

III. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

1. Xác định thực trạng nhiễm ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người tại Nghệ An năm 2021

Nhóm nghiên cứu đã tiến hành lấy 1.140 mẫu tại 4 địa phương, thực hiện xét nghiệm ELISA cho kết quả như sau:

⁽¹⁾ Bệnh viện Phổi Nghệ An; ⁽²⁾ Bệnh viện Đa khoa tỉnh Nghệ An; ⁽³⁾ Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh Nghệ An

Bảng 1. Tỷ lệ nhiễm ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người tại các điểm nghiên cứu

Xã/phường	Tổng	ELISA (+)		ELISA (-)	
		Số lượng	Tỷ lệ (%)	Số lượng	Tỷ lệ (%)
Diễn Phong (Diễn Châu)	285	202	70,9	83	29,1
Châu Hội (Quỳ Châu)	285	77	27,0	208	73,0
Nam Thanh (Nam Đàn)	285	103	36,1	182	63,9
Quang Trung (Thành phố Vinh)	285	46	16,1	239	83,9
Tổng chung	1.140	428	37,5	712	62,5

Bảng 1 cho thấy, tỷ lệ nhiễm tại các xã Diễn Phong, Châu Hội, Nam Thanh, và phường Quang Trung lần lượt là 70,9%; 27,0%; 36,1%; 16,1%. Tỷ lệ nhiễm chung là 37,5%.

2. Kiến thức, thái độ, thực hành của người dân về bệnh ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người.

2.1. Kiến thức của người dân về bệnh ấu trùng giun đũa chó/mèo ở người

- Có 57,5% người dân nghe nói về bệnh an toàn giun đũa chó, mèo, nguồn cung cấp thông tin chủ yếu từ ti vi, đài báo, internet (64,7%), người thân (33,9%), cán bộ y tế (20%).

- Điểm kiến thức trung bình/điểm mong đợi chỉ đạt 3,77/16 (23,6%). Tỷ lệ người dân không biết về nguy cơ nhiễm, triệu chứng, cách phòng bệnh lần lượt là 42,5%, 42,8% và 42,5%.

- Đánh giá kiến thức chung: khá, tốt (2,5%), trung bình (15,7%), kém (81,8%).

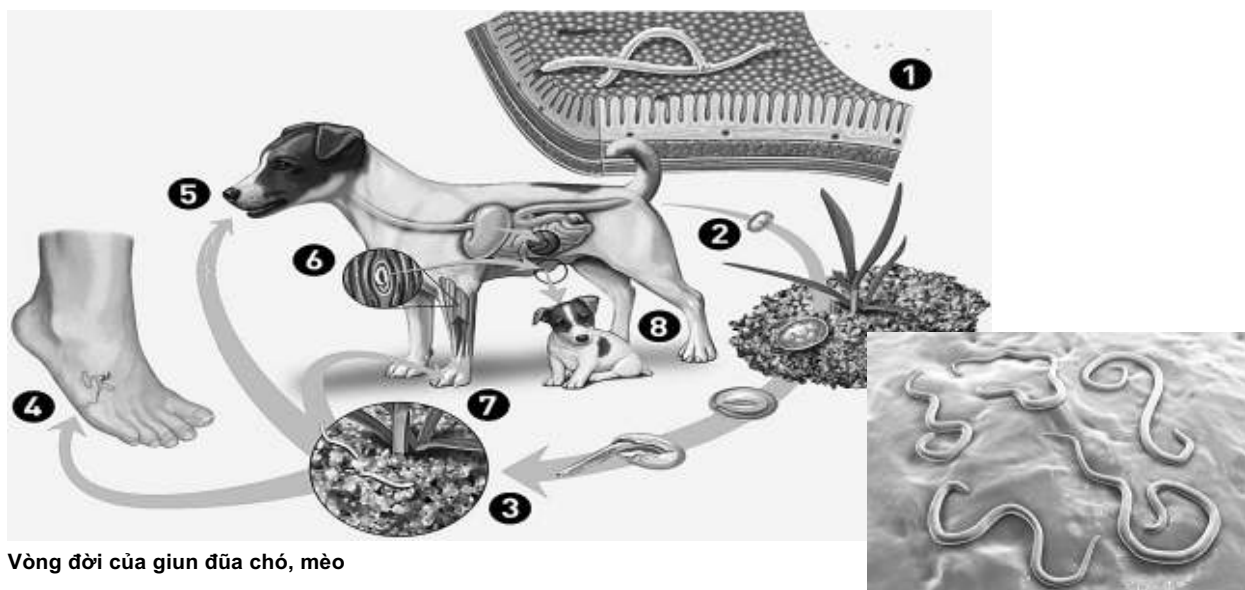
2.2. Thái độ của người dân về bệnh ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người

- Tỷ lệ người dân đồng ý bệnh ấu trùng giun đũa chó, mèo nguy hiểm là 53%, đồng ý không nuôi chó mèo thả rông là 64,5%, đồng ý cần thiết tẩy giun cho chó, mèo là 71,5%, đồng ý cần thiết xử lý phân chó, mèo là 74,8%, đồng ý cần thiết ăn uống, sinh hoạt hợp vệ sinh phòng bệnh là 93,3%.

- Điểm thái độ trung bình/mong đợi đạt 3,57/5 (71,4%).

- Đánh giá thái độ chung của người dân: khá, tốt (62,7%), trung bình (15%), kém (22,3%).

2.3. Thực hành của người dân về phòng chống bệnh ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người



Vòng đời của giun đũa chó, mèo

- Tình trạng nuôi chó, mèo: 67,3% hộ gia đình có nuôi chó, mèo. Đánh giá chung tình trạng nuôi chó, mèo xếp loại tốt: 37,8% hộ gia đình.

- Thực hành về ăn uống, thói quen sinh hoạt: 12,8% ăn nội tạng, thịt sống động vật, 37% ăn rau sống thường xuyên, 53,3% tiếp xúc đất thường xuyên, 24,5% không rửa tay trước khi ăn; 10,5% bồng bế chó, mèo thường xuyên.

2.4. Các yếu tố liên quan đến kiến thức, thái độ, thực hành của người dân về bệnh ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người

Nhóm người có trình độ học vấn cao hơn, người dân tộc Kinh có kiến thức, thái độ, thực hành tốt hơn các nhóm còn lại.

3. Áp dụng phác đồ điều trị nhiễm ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người

Bảng 2. Hiệu quả điều trị trường hợp bệnh ATGĐC bằng Albendazol

ELISA	Trước điều trị		Sau điều trị		Ghi chú
	Số lượng	%	Số lượng	%	
Dương tính	100	100	19	19	Giảm 81%

Nhóm nghiên cứu đã chọn 100 người có ít nhất 1 triệu chứng lâm sàng từ 428 người xét nghiệm ELISA dương tính. Sau đó, áp dụng Phác đồ điều trị Albendazole (ALB) liều dùng 10-15mg/kg/ngày và tối đa đã không quá 800mg/ngày, chia 2 lần, uống sau ăn, điều trị theo từng thể bệnh; chống viêm trong trường hợp có hội chứng ấu trùng di chuyển; kháng

Histamin điều trị dị ứng do phản ứng quá mẫn khi ấu trùng chết và bỏ gan. Theo dõi, khám lâm sàng, xét nghiệm ELISA sau 6 tháng, kết quả 81 người có kết quả âm tính, chỉ còn 19 người có kết quả dương tính (cả 19 người đều có ngưỡng kết quả giảm).

Bảng 3. Hiệu quả điều trị làm giảm triệu chứng lâm sàng (n=100)

Triệu chứng lâm sàng	Trước điều trị		Sau điều trị		Ghi chú
	Số lượng	%	Số lượng	%	
Ngứa, nổi mẩn	75	75	16	16	Giảm 59%
Đau đầu, chóng mặt	14	14	2	2	Giảm 12%
Đau bụng, rối loạn tiêu hóa	37	37	8	8	Giảm 29%
Nhức chân tay, tê bì	8	8	1	1	Giảm 7%

Kết quả điều trị đã làm giảm các triệu chứng lâm sàng rõ rệt cho bệnh nhân.

IV. KẾT LUẬN

1. Tác động và lợi ích mang lại của kết quả nghiên cứu

Kết quả nghiên cứu có ý nghĩa cho các nhà làm công tác dự phòng để tiến hành can thiệp hoặc hoạch định chính sách nhằm cải thiện tình trạng nhiễm ấu trùng giun đũa chó mèo của tỉnh bằng các biện pháp đơn giản, dễ thực hiện nhưng hiệu quả.

Đồng thời, giúp cho các bác sỹ tại Khoa Ký sinh trùng, CDC Nghệ An nói riêng và các bác sỹ truyền nhiễm có thêm thông tin về giá trị của Albendazole trong việc điều trị ấu trùng giun đũa chó, mèo. Góp phần đánh giá phác đồ điều trị bệnh ấu trùng giun đũa chó, mèo chuẩn.

2. Kiến nghị

- Tăng cường công tác truyền thông về bệnh ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người cho người dân.
- Áp dụng phác đồ điều trị bệnh ấu trùng giun đũa chó, mèo ở người bằng Albendazole./.